

ב"ל (תל-אביב-יפו) 2004-10 - מנשה גילה נ' המוסד לבטוח לאומי

ב"ל (תל-אביב-יפו) 2004-10 - מנשה גילה נ' המוסד לבטוח לאומימחוזי עבודה תל-אביב-יפו
ב"ל (תל-אביב-יפו) 2004-10

מנשה גילה

ע"ב"כעו"דמשהגלעדועו"דגב' אלונהשימקין

נ ג ד

המוסד לבטוח לאומי

ע"ב"כעו"דגב'מרבחבקין

בית הדין האזורי לעבודה בתל-אביב-יפו

[03.02.2013]

כב' השופטת שרה מאירי-אב"ד

נציגתציבורמעבידיםהגב'תמרברץ

פסק דין

1. בפנינו כתב תביעה שהגישה התובעת ב- 3.3.10, בו עתרה כנגד החלטת הנתבע הדוחה תביעתה לקצבת שאירים בשל פטירת בעלה המנוח [ויטאלי (וילי) מנשה ז"ל; "המנוח"] כפ"ע. טוענת התובעת כי המנוח עבד כ- 30 שנה במפעל שמייצר תוויות מודפסות בענף הטקסטיל, 5-6 י"ע, כ- 13 שעות ביום, הפעיל את כל המכונות בפס הייצור, רוב שעות היום תוך שבא במגע עם חומרים כימיים רבים הידועים כמסרטנים.

לפני מספר שנים החל לסבול מסחרחורות ומחולשה משתקת לתקופות ארוכות.

עוד נטען כי "במשך שנים רבות הולחמו חומרי פלסטיקPVCע"י חום גבוה וקרינה".

2. בכתב הגנתו מ- 7.4.10 עתר הנתבע לדחיית התביעה (שהוגשה ב- 7.6.09, בגין פטירת המנוח מ- 8.8.08),

משמות המנוח נגרם כתוצאה ממחלתו הטבעית והשפעת העבודה, אם הייתה, פחותה בהרבה על פטירתו.

3. ביום 12.10.10 התקיים דיון מוקדם בפני כבוד השופטת ורדה סאמט וכפלוגתא נקבע: "האם כדין נדחתה תביעת התובעת לגמלת תלויים לנפגע בעבודה בגין פטירתו של המנוח ביום 8.8.08".

התובעת הגישה תצהירה, תצהיר מר דינר, גיסו של המנוח ושותפו למפעל מ- 1982 ("הגיס") וחוו"ד מומחה בטיחות ("ד"ר ביקלס") מ- 12.12.11.

ב- 2.1.12 הגישה תוספת לחווה"ד.

ביום 4.3.12 נשמעו בפנינו ד"ר ביקלס, התובעת והגיס.

לבקשת התובעת הוגשו סיכומיה בכתב ביום 24.6.12.

סיכומי נתבע הוגשו ביום 13.11.12.

4. ולהכרעה -

א. כללי

בדין המוקדם הוברר כי המנוח הגיש (באמצעות בנו) תביעה לנ"כ (בה נקבעו לו 100% זמניים) תביעה שהוגשה לצרכי אפוטרופסות ובמקביל הכין הבן, אך לא הגיש, תביעת לפ"ע. משמע, יש לבחון בענייננו אם ארעה למנוח פגיעה בעבודה מחד ומאידך - אם פגיעתו זו גרמה לפטירתו. בתעודת פטירה מ- 18.8.08 הוספה סיבת הפטירה בכתב יד "septic shock sepsis". בדו"ח נתיחה לאחר המוות (דו"ח מ- 11.11.08 שהוגדר כ"לא סופי" ואחריו בחו"ד מ- 21.5.09), צוין כי "מותו נגרם מהלם זיהומי (דלקת חריפה בריאות ובקרום הצפק) בעקבות כריתת ושת בגין גידול ממאיר... "קיים קשר סיבתי בין הסיבוב מכריתת הגידול הממאיר בושט בתאריך 25.12.07 לבין המוות בתאריך 8.8.2008". תצהיר התובעת והגיס הם העתק אחד של השני בתיאור העבודה, הגם שהתובעת מציינת כי עבדה במפעל רק בשנתיים הראשונות, אך ביקרה לסירוגין במפעל ובביקוריה, עקבה אחרי הליכי העבודה במפעל שלא השתנתה כמעט במהלך השנים והגם שהגיס עסק בניהול העסק ובפגישות עם לקוחות (מחוץ לעסק). חווה"ד ניתנה ע"י מומחה בטיחות (ונציין כי עולה מתיאורו כי מירב התמחותו היא בתחום הבניה), לאחר ביקור שביצע במפעל של המנוח, יותר מ- 3 שנים לאחר פטירת המנוח, תוך שהוא מתבסס על טענות עובדה שנטענו בפניו - מחד ומהנחות שהוא מניח (ראה כדוגמא, עמ' 4) ומסקנות שהוא מסיק מספרות מקצועית שציטט. בתוספת לחווה"ד הוא מסיק מסקנות עובדתיות מהערות/דרישות של מפקח משרד התמ"ת במפעל של המנוח בחודש מרץ 2008. ראוי לציין, טרם נתייחס לעדויות - בכל הכבוד, אין ממונה בטיחות קובע הקשר בין המדללים לפגיעה (במנוח). בכל הכבוד ולכל היותר - יכול הוא לחוות דעתו, ככל שיש בפניו נתוני עובדה רלוונטיים, למידת החשיפה של המנוח לחומרים המהווים/הידועים גורם סיכון למחלה זו או אחרת.

ב. העדויות

ד"ר ביקלס סבר כי השתמשו במפעל במדלל אחד בלבד. מכל מקום, בחווה"ד התייחס רק למדלל הנקרא ויטרו 21 המכיל טולאל.

כן הבהיר כי עסקין בחומר המתנדף לאוויר. לא ידע כמה סוגי אמולסיה משתמשים במפעל ביום ואף לא בחן גיליונות בטיחות של דבקים במפעל. כך גם לא צפה בהליך ערבוב, אלא כשעובד ביצע ניקיון (עם מדלל).

כך אישר כי "ריח חריף" אינו נותן נתון מדויק אמיתי, קרי: כמה PPM יש בנקודת זמן בעבודה. הוא סבור שהיה במפעל מעל ומעבר לחשיפה המותרת, משהוא מחשב 2 ק"ג של מדלל ביום - יהיה "גשם של חלקיקים" (אך לא נקב במידה מדויקת של PPM) וממילא, לא בדק הנתונים האלה!

ראה העובד מנקה שבלונות ע"ג שולחן בסמרטוט אותו טבל במדלל - אך לא יודע אם הכניס ידו (ללא כפפות) לפח של המדלל, או שפך את המדלל.

ויובהר - אין בכך איזשהי אינדיקציה לאופן בו עבד המנוח, או לאופן החשיפה שלו, בזמנו. הגם ש"גם המדללים האחרים הם לא מים לשתייה" - כטענתו, אנו עוסקים בעובדות, בראיות ובמידת החשיפה לחומרים מסויימים/לרכיבים מסויימים וביחס למנוח, בעת הנדונה - ולא נוכל להתייחס (לקבל) (ל)תשובתו זו (3 שנים אח"כ), משאין בה לקדם ענייננו!

יש מתקן יבוש/אוורור (א); יש מכונה עם צינור היוצא ממנה (מנדף), ראה ונטות מכוסות בניילון (קרי: לא בשימוש), חלון פתוח לא עוזר, אלא אם יש סירקולציה של אוויר; ממילא, לא יודע מה היה בזמן שעבד המנוח. לא ידע שבמפעל הקודם הייתה מכונה אחת, אך מניח, שלמכונה אחת השתמשו בפחות חומר. אם כתוב בגליון הבטיחות "שתיה" - לדעתו, זה מתייחס גם לאדי החומר. הוא סבור שהעובדים אוכלים באזור הייצור - כי לא ראה מקום אחר. יש הבדל בנדיפות בין קיץ לחורף; לא בדק מידות האולם. נדמה לו שהיו 3 מתקני יבוש (א).

כשהופנה לתמונות, מהן עלה לכאורה כי גובה האולם אינו 2.5 מטר כטענתו - אישר שגובהו "נראה" כ- 4 מטר. יאמר כללית כי חוו"ד אין בה לקדם התביעה, שהרי עיקר הדברים חסר בה והוא מידת החשיפה המדויקת לחומר הנקרא טלואן! ומשאין בה איזשהו נתון עובדתי מדיד!

התובעת טענה כי לא הלכה כל יום למפעל הקודם, מ- 84 אינה מעורבת; במפעל החדש יש 3 מכונות. עובדים עם אותם חומרים תמיד. עם 3 מכונות משתמשים בפי 3 מדללים.

מדללים את הצבע במדלל באחוזים משתנים. אינה יודעת אם יש סוג אחד של מדלל.

המנוח היה מכין את הצבעים לעובדים (מדלל הצבע כדי להגיע לצבע המתאים), הכין השבלונות, באמולסיה, מרח האמולסיה ע"ג הרשתות. רק הוא הכין וערבב הצבע.

הבינה מהעובדים במפעל, שוונטות לא מאפשרות אוורור כמו שצריך, חלק מכוסים, שניים מכוסים ואחד סגור.

כשהמנוח עבד היתה קופצת פה ושם - אך יודעת כל התהליך, כי היה מספר לה. אינה יודעת אם המנוח השתמש בכפפות או באמצעי מגן (שוב: הנחות ופחות עובדות רלוונטיות).
הגיס טען כי לכל צבע יש המדלל שלו, בערך 12 סוגי צבע ולכן בערך 12 מדללים, כשניטרו 21 היה סוג אחד. ניטרו 21 זה טינר 21.
בטינר מנקים השבלונות. לפעמים מוסיפים טיפה לצבע, בד"כ לא. זה לניקוי. לא כל יום מערבב טינר 21; בד"כ, מדללים אחרים.
יש יום שמחליפים 10 שבלונות ויש ש-5.
מנקים ע"י ששופכים טינר על השבלונות ומנקים בסמרטוט. זה העובד שעבד על המכונה עושה. לא צריך להיות מקצועי לזה, רק עם ניסיון, כ"א יכול לעשות זאת, עם כפפות על הידיים.
המנוח והעובד היו מערבבים את הצבעים. יש עבודה של צבע אחד (ולכן, שבלונה אחת) ויש של 5 צבעים (ולכן, 5 שבלונות). המנוח היה צריך לעמוד על כ"א, שהצבע יהיה כרצוי.
המנוח גם עבד על מכונה. יש גם מכונת הטבעה, שבה אין שימוש בצבע/טינר.
הגיס היה כל היום בחוץ (מחוץ למפעל), יוצא בבוקר וחוזר ב- 17:00 - אך בכל זאת, הוא "יודע" להעיד מה עשה המנוח בכל שעה/בשעות העבודה...
היתה מסכה, אך לא פשוטה.
המנוח היה יושב במשרד, שדלתו פתוחה. רוב העבודה לא הייתה על הדפסת משי (הודעתו). רוב העבודה של המנוח הייתה על כל העבודה של המפעל.
אם היה צריך עבד המנוח גם על מכונת הלחמה.
המנוח עשה עבודה משרדית בבוקר מוקדם וגם במהלך היום, אפילו לאכל אכל במפעל ולא במשרד (ונזכיר, הגיס טען כי במהלך היום לא נכח במפעל). כשהמנוח לא עבד במכונה, ניקה הרשתות. מנקים עם כפפות וסמרטוט.
במפעל הקטן היה מכשיר ליונים מעל המכונה, היה חלון, שסגרו כשהדפיסו וכשגמר הדפסה פתח את החלון וכשהחל ההדפסה סגר שוב.
הונטות פועלות כל הזמן; לא שם לב שד"ר ביקלס צילם אותן בניילון, אולי סגרו כי חורף (גשם/רוח). הן לא סגורות, יש רוח מהים ואולי סגרו. ניטרו 21 זה טינר. ה- 10 ק"ג שבתציהירו זה מדללים לצבע (לא טינר). מי שצריך לנקות פותח את הארון ומוציא ניטרו. לא יודע כמה זמן לוקח לנקות רשת. בין 5 ל- 10 דקות.
כדי לנקות רשת העובד מכין לעצמו בבוקר 5-6 קופסאות פח עם פתח קטן (כמו בקבוק שתיה אישי). כשגמר להדפיס - שופך על הרשת ומנגב וכך על כל רשת.
יש לומר בהתייחס לעדויות כי חרף טענת התובעת בתצהירה - עלה מעדותה כי לא ביקרה תדירות במפעל ולא ראתה את המנוח בפעולות שתיארה.
והדברים יפים גם לגיס - שהרי אם יום שלם מצוי הוא מחוץ למפעל - ברי כי לא ראה/לא ידע מה עשה התובע בכל עת נתונה ואלו תהליכי עבודה ביצע רק המנוח ובאלו חומרים!

כך, מעבר להסתייגויותינו לעיל, ביחס לחווה"ד - זו התמקדה בחשיפה (שלא נמדדה כלל בחווה"ד, חוו"ד שאינה נוקטת בערכים מדודים כלל) של המנוח לניטר 21, שבגליון הבטיחות שלו נאמר שהוא מכיל טולואן (טולול). דא עקא, לא התרשמנו שזה בעיקר החומר שהשתמש בו המנוח (מול כמות פי 6, שטען לה הגיס ביחס לטינר), או כי "אדי" החומר הזה (ניטר 21) הם אלה המורגשים במפעל... והעיקר - אם טען הגיס כי לכל צבע יש מדלל משלו, הרי נדרשו ראיות לכל סוג וסוג של מדלל (ולרכיביו, כמו גם לכל סוג של טינר ורכיביהם)!

התרשמנו כי בפועל - עדות הגיס סתרה טענותיו-הוא בתצהירו, ודאי הטענות בתצהיר התובעת - ובאופן מלא! ומעבר לכל אלה - המנוח (ותבדל"א - התובעת) והגיס הם הבעלים במפעל. לא היה כל קושי ראיתי להצביע במדויק על מספר העובדים בכל עת, על החומרים (ורכיביהם) וכמות השימוש בהם מדי יום/ חודש/שנה...

טענות העובדה בתצהירי התובעת בהקשר זה - נקל היה להוכיחם - עניין שהתובעת נמנעה ממנו. תמוה איפוא שאין בפנינו, משום מה, עדות של עובד מהעובדים (שעבדו במפעל במהלך השנים) שמסר גרסה עובדתית, שאיננה הנחה/מסקנה/מחשבה וכיוצ"ב! כך, אפילו טענת עובדה, שלא היה כל קושי להוכחתה (שימוש באמצעי מגן/רכישתם/מימדי המפעל ותנאי העבודה) - לא הוכחו ומכל מקום, מעבר לאמירות בע"פ שאינן בהכרח תואמות אלה את אלה - לא הוצגה כל ראיה, שנקל היה להציגה! ובאשר לחווה"ד - אף היא חסרה את כל נתוני העובדה המדידים - שאף אותם נקל היה למדוד בזמן אמת בעבודה במפעל, בכ"א מהתהליכים שנטען כי ביצע המנוח - מחד ובחומרים המדויקים - מאידך. והעיקר - נקל היה להציג עדויות עובדתיות, זרות ומבוססות (עובדתית) בזמנים הרלוונטיים! ודאי וודאי כך, משבן התובעת הכין תביעה לפ"ע.

ג. מצאנו להתייחס בנפרד ל"הנחה" "מסקנה" של המומחה לעניין "שתיה" של החומר (בדף הבטיחות - מעבר לכל הסתייגויותינו ולהעדרם של נתונים מדידים בחווה"ד!) - דף הבטיחות שח ב"שתיה" של חומר - וזו אינה זהה "לשאיפה" של חומר - שהראשון, עוסק בדרכי העיכול והשני בדרכי הנשימה! ובפנינו - אין כל ראיה לכך כי המנוח "שתה" חומר כלשהו מאלה שבמפעל - וכך הוא, גם אף אם אכל את ארוחותיו בשטח המפעל (ולא במשרד...); וגם על כך אין בפנינו עדות עובדה, שניתן היה בנקל להציגה! (ולמצער, אף לא, אם דלת הייתה למשרד, אם סגר אותה וכיוצ"ב). נוסף ונזכיר עוד כי בכל הכבוד לד"ר ביקלס הרי נדרשה חוו"ד שבמומחיות על יסוד עובדות!

ד. מקובלות עלינו טענות הנתבע בסיכומיו (סעיפים 10-24) ל"משקל" שיש ליתן לעדות התובעת, לעדות הגיס, ודאי לעדות ד"ר ביקלס - ודאי לאור הסתירות שביניהן. אין בפנינו נתונים ברורים לאיזה חומר נחשף המנוח, באיזו תדירות ואופי (והקף) החשיפה לכל חומר כאמור, גם לא בהתייחס לעשור הראשון לעבודתו במפעל, מול השנים שאח"כ, או לתנאי העבודה במפעל באותן שנים (כשברי כי גם לכך משמעות לקביעת קשר סיבתי), ולאופי עבודתו בכל הליך והליך, ככל שביצע! כך, הגם שמוכנים אנו לקבל כי עבד יום שלם - אין לדעת אם ועל איזו מכונה היה עיקר עבודתו, ובאילו תקופות או תדירות ולאילו חומרים (הרכבם והקף החשיפה) נחשף בעבודתו. כך, נכון הפנה הנתבע לכך כי לפי עדות הגיס השימוש בטונר 21 היה זניח מול מדללים אחרים. כך, נכון הפנה לכך כי עפ"י העדות שבפנינו, אין נתונים למידת החשיפה של המנוח ולו לטונר 21, בו השתמשו במפעל לניקוי בלבד (ולפעמים, "טיפה" לצבע), כשהניקוי בוצע ע"י העובדים (והמנוח - בתדירות שלא ידע לציין). כך גם, עפ"י ההלכה, ודאי לאור הנסיבות שבפנינו, יש להעדיף הודעת הגיס על עדותו. ה. לסיכום -

לאור כל האמור - משלא הוכחו בפנינו נתוני עובדה לחשיפתו התעסוקתית של המנוח לחומרים מסויימים (ובאיזה הקף, תדירות, מועד ומידה) - אין לנו אלא לדחות התביעה בשלב העובדתי. [למעלה מן הצורך נזכיר כי ביה"ד הארצי סמך ידו על חוו"ד מומחית ברפואה תעסוקתית בהליך אחר ובמחלה ועיסוק אחר ולפיה, אין לגבי טולואן (שם, לא רק חומר זה) נתונים על מנת לסווגו כחומר מסרטן (עב"ל 11174-05-11 זרעיני נ' המל"ל; פס"ד מ-26.12.12)].

אין צו להוצאות. ניתן היום, יט' טבת תשע"ג, 1 ינואר 2013, בהעדר הצדדים וישלח אליהם.